

(باسى 3 - بەتتە)

(6) كورىكتى شىنچياڭ قۇرىلىسنىن جەدەل لىگەرلەتتىك

جاسىل داۋماۋعا تاباندى بولسى، ”ئۇش جوعا-رى“ نىسانداردىك شىنچىياڭغا كىىرۇن قاتانڭ تەجەپ، ەنەرگىيا، كەن ونمەدرى بايلىپىن اشۇدى اۆتونوميالى رايوندىق خالىق ۇكىمەتى ”ئىىر قولدى“ قاراپ بەكىتۇ ”ئۆزىمىن قاتاڭ اتقارپ، وزەن باس-تىعى، كول باىستىعى تۈزىمەدىن مۇقيات تىياناقتاند-دىرىپ، ەكولوگىيالى قورعاۋدىڭ ەڭ قاتاڭ ”ئۆزد-ىمىن، گەسىكتىنىڭ پايدالانىلۇىن باسقارۇ ”ئۆزد-ىمىن، سۇ كوزىن باسقارۇ ”ئۆزىمىن اتقارپ، ەكو-لوگىيا قىزىل سىزىمىن باتىل ساققادىق. اشىق اسپان، ەولدىىر سۇ، تازا توپىراق، اۋىل - قىستانق-تىڭ قونىستانۇ ورتاسىن وڭاۋ سىندى ”ئورت نىشاد-ىدىق شايفاقىتى بار كۇشپەن ويداعىداي جۇرگىزىپ، ”ئۇرجمىى- سانجى- شىحىزى“، ”كۇيتۇن - مائتاۋ - شىچۇ“ وڭمىرلەرنىك اتموسفەرا لاستانتۇىن وڭاۋدان قامال الۇ تەبىئىنىن ۇزبەي ارتىىرىپ، قالالاردىڭ قارا، لاسى سۇ ايدىنىن وڭاۋدان قامال الۇ مەن قالا- قالاشتقناردىڭ لاسى سۇىن ئىىر جاقىتى ەتۇدە ”ساپاسىن جوعارىلاتىپ، ونمىدىلىگىن ارتتىرۇ“دى زور كۇشپەن لىگەرلەتتىك، نلە دارىيا-سى اعارىنىڭ سۇ ورتاسىن جان- جاقىتى جونىگە سالىۋدىڭ ناتىجەسى كورنەكتى بولدى. اىپاق دارە-جەلىدەن جوعارى قالالاردا تۇرمىسى قوقسىمەن تۇرگە ايرىپ ئىىر جاقىتى ەتۇدى جاپپاي ورسىتە-تىپ، ”مىڭ قىستانقا ۇلگى كورسەتۇ، ون مىڭ قىس-تاقى وڭاۋ“ نىجەنەرياسىن جاپپاي اتقاردىق، 7532 قىستانقا تۇرمىس قوقسىمەن شوغىرلى جىناپ ئىىر جاقىتى ەتۇ جۇزەگە استى، 1600 قىستانقا اۋىل - قىستانق تۇرمىسى لاسى سۇىن ئىىر جاقىتى ەتۇ قۇرىل-مىلارى سالنىدى نەمەسە قالا - قالاشىق لاسى سۇى قۇبىرىنا قۇيۇ تورابى قۇرىلدى، جاپلى ئىىر مىللىيون 636 مىىڭ 500 دارەتخانىا سالىنىپ، جاپپلاسۇ مولشىرى %50.02كە جەتتى. تابىعى ور-ماندى، ئۇيىندى نقتاسىن ورماندى، جاپلىمىدى قالپىنا كەلتىرۇ، ەگىسىكتىن ورماندى، ”ئوشپى قال-پىنا كەلتىرۇ سىياقتى ەكولوگىيالى قورعاپ، قالپىنا كەلتىرۇ نىجەنەرياسىن جالعاستى اتقارپ، جاپلىم ەكولوگىياسىن قالپىنا كەلتىرۇ - وڭاۋ قىزمەتىن جاپپاي باستادىق، ەرتىس وزەنى اعارىنداعى بۇلاق-تاردىڭ، ورماندى وڭمىردىڭ، سۇ وسىمىدىكتەرنىڭ ەكولوگىياسىن قورعاۋ - قالپىنا كەلتىرۇ نىجەنەرياسى سناق ئۇيىنى نىسان قۇرىلىسنىن جەدەل لىگەرلەت-تىك، 2 مىللىيون 142 مىڭ مۇ ورمان ەگىپ، قۇمايتە-تانغان 5 مىللىيون 248 مىڭ 900 مۇ جەردى وڭاۋ مىندەتىن ورنىدادىق. اۆتونوميالى رايوننىڭ وڭمىر-لىك گەسىكتىگىنىڭ ەكولوگىيالىق ورتاسىن باعالاۋ-دى جاپپاي ورسىتەتپى، ”ئۇش شىك، ئىىر تىزمە-دىك“تى قۇراستىرۇدى جەدەل لىگەرلەتسىپ، ەكىنە-شى رەت لاستاۋ قاينازىن جاپپاي تەكسەرۇ قىزمە-تىن ئتارتىپتى لىگەرلەتتىك. ورتالىقتىڭ قورشاعان ورتانى باقلاۋ - تەكسەرۇ گرۇپپاسى ورتاعا قويغان 1۱3 تۇزەتۇ - وزگەرتۇ مىندەتىن تىياناقتاند-

دىرۇدى جالعاستى ويداعىداي يگەرىپ، مۇنىڭ 7۵نى ورنىدادىق. ”قۇرىلىسى ئۇي“ ماسەلىسىن ارناۋلى

اداقتاۋ - وڭاۋ مىندەتىن ورنىداۋدان كەزەڭدىك تا-

بىسقا قول جەتكىزدىك.

(7) قازنانىڭ، فىنانستىڭ ترەكتىك رولىن شىنايى ساۋلەلەندىردىك

جەرگىلىكتى ۇكىمەتتەردىڭ زايوم تاراتۇىن تۇتاس رايونىمىزداعى ۴ار دارەجىلى ۇكىمەتتەردىڭ قازىرىن قاينارتۇدىڭ بىردەن - ئىىر زاڭدى جولى ەتۇدە تاباندى بولپ، جاسىرىن قازىردى جاڭادان كوبەيتۇ ارقىلى جاڭادان نىسان ارتتىرۇدى، تىڭخان جاپپالاۋدى قاتاڭ تىزگىندەپ، ۴ار دارەجىلى ۇكى-مەتتەردىڭ جاسىرىن قازىرنىڭ ارتقۇ مولشلىرىن باتىل تەجەدىك. باجىنى كەمەيتىپ، اقىنى ازايىتۇ الا كەلگەن كىرىسى - شىعسىتى تەڭجەستىرۇ قىسىمىنا بەلسەنە توتەپ بەرىپ، جەرگىلىكتى ۇكىمەتتەردىڭ زايومىنان 103 مىلليارد 800 مىللىيون يۇان تاراتىپ، ونى كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۇ، نەگىزدىك قۇرىلمىلار قۇرىلىسى سىياقتى ئۇيىندى سالالارعا، ۱۴لىسىز بۇىندارعا جۇمسادىق. قازىنالىق كىرىسى كوزىن اشۇ تەبىئىن ۇدەتىپ، قازىنا قاينارىن موللىنان جەتلىدىرىپ، ساققالغان قارجىنى جاندىندىرىپ، ادەت-تەڭگى قارجى شىعسىن بارىنىشا قىسا ۇستاپ، ەڭبەكا-قىنى، قارجى اينالىمىن، نەگىزگى خالىق تۇرمىسىن، ورنىقتىلىق شىعسىن قامتاماسىزداندىرۇدى بارىنىشا تىياناقتاندىرىپ، قازىنانىڭ ترەك بولۇ، قامتاماسىز مەتۇ رولىن ايتارلىقتاي ارتتىردىق. فىنانسى خاۋىپ - قاتەرىن الدىن الا ساققاتىدىرىپ تىزگىندەۋ مەن ئىىر جاقىتى مەتۇ قىزمەت مەخانىزىمىن ورناتىپ، بانكە كاسىبىنىڭ اينالىسىن جاپلى تۇلعالىق جاقتان ورنىقتىرىپ، كاپىتال بازارى خاۋىپ - قاتەرىن نە-گىزىنەن مەڭگەردىك، يىتەرىنەتتىك فىنانسى خاۋىپ - قاتەرىن ۇنمىدى تۇردە تىزگىندەپ، زاڭسىز قارجى توپتاپ ساقتاۋ خاۋىپ - قاتەرىن ورنىقتى شەشتىك. فىنانسى قۇرىلمىدارىن تۇلعالىق شارۋاشلىققا امانات -

2020_ جىلى 1_ ايدىڭ 12_ كۇنى جەكسىنى

ۋكىمەت قىزمەتىنەن بايانداما

مەحانالارىن ولشەمەندىرىپ قۇرۇ %100كە جەتتى. شىنچىياڭ بالالار شىپاخانىسى مەملىكەت كو-لەمىندەگى ەمدەۋ ورتالىق قۇرىلىسى نىسانى ەتىپ تۇراقتاندىرىلدى. جاپلى خالىقتىڭ دەنساۋلىمىن اقم-سىز تەكسەرۇدى جالعاستى اتقارپ، سالماقتى اۋرۇ-لاردى، سوزلىمىالى اۋرۇلاردى تۇرگە ايسىرىپ قۇتقارۇ - ەمدەۋدى ىشكەرىلەي لىگەرىلەتتىك، جاپلى خالىقتىڭ دەنساۋلىمىن اقسىز تەكسەرۇ ارقم-لى تۇتاس رايونىمىزداعى 15 جاىستان جوعارى توپ-تارعا وكپە تۇبەرىكۆلەز اۋرۇىن باقلاۋ - تەكسەرۇ جۇرگىزىپ، شىنچىياڭدا تۇبەرىكۆلەز اۋرۇىنا شالدىغۇ مولشىرىن بۇكىل ەلدىك ورتاشا ورەسىنە تۇسىر-دىك. بۇقارانىڭ اۋرۇ كورسەتۋى قىىن، قىمبات بولۇ ماسەلىسىن شەشىپ، تۇتاس رايونىمىزدىڭ اۋىل - قىستانق نوپوسىنداىلاردى تۇرغان رايونىندا سەلبەسىپ ەمدەلۇ شىپاخانىلارنا جاتقىزىپ ەمدەپ، الدىمەن ەمدەلىپ، سوڭىنان قاراجات تاپسىرۇ مەن ئىىر پۇنكت ۇلگىسىندە ەسەپ جابۇدى سىكە اسىردىق. جوسپارلى تۇتىقا قىزمەت وىتەۋ مەن ونى باسقارۇ قىزمەتىن اناعۇرلىم كەمەل-ەندىدىدىك.

قوعامدىق قامتاماسىزداندىرۇ جۇيەسىن كە-مەلدەندىدىك. جاپلى خالىقتىڭ قامتاماسىزداندىرۇ-عا قاتىناسۇ جوسپارىن اتقاردىق. ”نەگىزگى ەم-دەلۇدى قامسىزداندىرۇ، سالماقتى اۋرۇلاردى قام-سىزداندىرۇ، ەمدەلۇگە كوھەك بەرۇ“ سىندى ئۇشتى قامتاماسىزداندىرۇ ”ئۆزىمىن ۇزدىكىسىز كە-مەلدەندىرىپ، قامسىزداندىرۇعا قاتىناسۇ مولشىرىن %95كەن جوعارى دەڭگەيدە ساقدادىق. قالا، اۋىل تۇرعىندارىنىڭ ەڭ توھەنگى تۇرمىسىن قامتا-ماسىز ەتۇ دەڭگەيىن ۇزدىكىسىز جوعارىلاتىپ، قامتاماسىزداندىرلۇعا تىستىلەرىن تۇگەل قامتامال-سىزداندىردىق. ەلەۋەتتىك كوھەك جۇيەسىن اقاۋسىزداندىرىپ جانە كەمەلدەندىرىپ، كوھەك بەرۇ ولشەمى مەن دالە - ەدال كوھەك بەرۇ دەڭگەيىن جوعارىلاتتىق. ”بەستە قامتاماسىزداندىرۇ“ دى قالايىتىن قارتتاردىڭ شوغىرلى كۇتىمگە لىنىۇ مولشىرىن %90كە، جەتىم بالالاردىڭ شوغىرلى باعىمعا لىنىۇ مولشىرىن %92.9كە جەتكىزدىك. مۇگەدەكتەرىگە ”ەكى قوسىمشا قاراجات ئۆزۈمىن“ جاپپاي تىياناقتاندىردىق.

خالىققا مادەنىيەت ارقىلى تىمىدىلىك جەتكىزۇ-دى ۇزدىكىسىز لىگەرلەتتىك. ەلۋەمتىك مادەنىيەت ارقىلى قىزمەت وىتەۋدىڭ رولى ۇزبەي جوعارىلاپ، اۋدان، اۋىل ەكى دارەجەلى ەلۋەمتىك مادەنىيەت الاڭى، سارايى (پۇنكتى) جاپپاي قامتىلدى جانە تۇتاس شىنچىياڭنىڭ كەدەي رايوندارىندا مادەنىيەت ارقىلى كەشەندى قىزمەت وىتەۋدىڭ قىستانق دارە-جەلى ورتالىقتارى جاپپاي قامتىلدى. مادەنىيەت جاپ-دىقتارىن، مادەنىيەت ونمەدىرىن، ادەبىيەت - كوركە-مونەر نومىرلەرىن نەگىزگى ساتىعا جەتكىزۇ قىمىلىن كەڭ كولەمدە ورسىتەتىپ، خالىققا مادەنىيەت ارقىلى تىمىدىلىك جەتكىزۇ نومىرلەرىنەن 1000 رەتتەن استام قويىلدى، ۴ار دارەجەلى ”ئورت ساراي، ئىىر پۇنكت“ تەگىن اشىق ۇستالىپ، ۴ر ۇلت كادر-لارى مەن بۇقاراسىنىڭ رۇخانىي مادەنىيەت تۇرمىسى ۇزدىكىسىز بايدى. ادەبىيەت - كوركەمونەر جاسام-پازىدىعى ۇزبەي جاڭارپ، ۇلتتاردىڭ جانە شەكارا رايونىنىڭ تۇرمىسىن بەينەلەيتىن ئىىر توپ ۇزدىك مادەنىيەت تۇنىددارلى جارىققا شىقتى. «شىعانداغان مالشى ۱نى» مەملىكەتتىك رۇخانى وركەنىيەت قۇ-رىلىسى بويىنشا ”بەسى ئىىر نىجەنەريا سىلىمىن“ الدى.

بۇقارانىڭ تۇرمىسىن زور كۇشپەن جاقسارت-دىتتى. قالا - قالاشتقاردا قامتاماسىزداندىرۇ سىپاتتى تۇرعىن ۇيدەن 197 مىڭ 900دىن سالىدىق، مۇنىڭ شىندە ەلۋەمتىك جالعا بەرىلەتىن ئۇي 50 مىڭ 900، اۋىل - قىستانقا بەپۇقت ئۇي قۇرىلىسىنان 200 مىڭ 200 تۇرعىن ئۇي سالىدىق. وڭىۋسىتىك شىنچىياڭداعى 3 اىپاق، ئىىر وبلىستا كومىردى ەلەكتىرگە اينالدىرۇ ارقىلى تۇرعىندارعا توكپەن جىلۇ جەتكىزۇدىڭ (ئىىرىنىشى مەرزىمدىك) نىجە-نەرياسىن زور كۇشپەن لىگەرلەتسىپ، 316 مىڭ وتبا-سىنا توكپەن جىلۇ جەتكىزۇ مىندەتىن ورنىدادىق. كومىر - ەلەكتىر، مۇناي - گاز تاسۇ سىياقتى ئۇيىم-دى فاكىتورلاردى قامتاماسىز مەتۇ قىزمەتىن بارىنىشا كۇشەپىتىك. بارلىق اكىمشىلك قىستانقارعا ماي جول، جولۇشى اۋتوكولىك، ەنەرگەتېكىالىق توك، وپتىكىالىق تالشىقتى كەڭ ارىنالى توراپ جەتكىز-دىك. ئۇرمىجىنىڭ كونە رايوندارىن وزگەرتەۋدە وراسان زور ونىمىدىلككە جەتىپ، مىللىيونغا جۇىق تۇرعىننىڭ شارىت - جاعىدايى بارىنىشا جاقساردى؛ اۋىل - قىستانقنىڭ بەت - بەينەسىندە ايتارلىقتاي

وزگەرىس بولسى، ۴ر ۇلت بۇقاراسى وسى زامانىعى وركەنىيەتتى تۇرمىسقا نىق قادام تاستادى.

خالىققا خاۋىپسىزدىك ارقىلى تىمىدىلىك جەتكىزۇ تەبىئىن ارتتىردىق. تاىببىي اياتتاردان ساقتانۇ جانە ونى تىزگىندەۋ جۇيەسىن اقاۋسىزداد-دىرىپ جانە كەمەلدەندىرىپ، اپاتتان ساقتانۇ، اپات-تى جەڭىلدەتۇ، اپاتتان قۇتقارۇ، شۇمىل جاعايدى ئىىر جاقىتى ەتۇ مەن جاپلىلىق قۇتقارۇ - كوھەك بەرۇ قۇاتىن جوعارىلاتتىق، 1200 كۇن اۋىر ۇنىد-دىرس خاۋپسىزدىكى شىرعالاڭى تۇلىمەدى. ئىىلم مەنىشىك ۇقىمىن قورعاۋ مەن ساپانى تەخنىكىالىق باقلاۋ تەبىئىن ارتتىردىق، ازىق - تۇلىك، ەدارى - دارمەك ۇنىدىرىسى مەن تىجارات خاۋپسىزدىگىن باقلاۋ - باسقارۇدى كۇشەيتىپ، جالغان، جارامسىز ونىمەدەردى زاڭعا قايسىۇ ۇنىدىرۇ ارەكەتتەرىنە قاتاڭ سوققى بەرىپ، خالىق بۇقاراسىنىڭ دەنساۋل-دى مەن ۇومىرىن، مال - مۇلىك خاۋپسىزدىگىن بار كۇشپەن قورعادىق.

(9) ۇلتىنار نىتىمىنمەن، ەدىن جاراسمىدىلە-مەن جەبەدىك ۇلتىنار نىتىمىنمەن نىعايتتىق جانە دامتتىق. پارىتانىڭ ۇلت ساياساتىن جاپپاي دايەكتىلەندىرىپ، ۇلتتاردىڭ زاڭدى ۇقىق - مۇددەسىن زاڭ بويىنىشا قامتاماسىز ەتىپ، تەڭ، نىتىماقتى، قازايلاسىمدى، جاراسمىدى سوتسىيالىستىك ۇلت قاتنىسانىن نىعايتتىق جانە دامتتىق. ”ۇلتىنار نىتىمىنمەننىڭ بەرەكەلى شاڭى-راعى“ جانە ۇلتىنار نىتىمىنمەنى بويىنىشا دوستاسۇ قىمىلىن ىشكەرىلەي ورسىتەتىپ، ۴ر ۇلت بۇقاراسى-نىڭ بىرگە قونىستانۇىنا، بىرگە ۇيرەنۇىنە، بىرگە سىتەۋىنە، بىرگە كوڭىلدى تۇتەنە قوعامدىق شارىت - جاعداي جاراتىپ، ۇلتتاردىڭ ارالاسۇىن، شىتەسۇىن، توعسۇىن جەبەدىك. جۇڭخۇا ۇلتى ورتاق تۇلعا تا-نمىن بەكەمدەۋدى نەگىزگى جەلى ەتىپ، ۇلتىنار نىتىمىنمەنى، العاباسارلىعى تارىببەسى مەن ۇلتىنار نىتىمى-مەنى، العاباسارلىغىندا وزات ورنىن قۇرۇ قىمىلىن كەڭ كولەمدى ورسىتەتپ، ۴ر ۇلت كادر - جۇرتشىلە-مەن ”مۇشنىڭ ئىىر - بىرىنەن ايرىلا ەلماۋ“ يدەيدا-سىن بەرىك ورناتىپ، ”بەستى شىنايى موبىنداۋ“ دى كۇشەيتىپ، اناردىڭ داندندەي تىعىز ۇيىسىپ، وتان-نىڭ شەكاراسىن بىرگە قورعاپ، تاماشا تۇرمىسى جا-راتۇعا جەتەكتەدىك.

ەدىن قىزمەتىن مۇقيات جاقسى سىتەدىك. پارىتانىڭ ەدىن قىزمەتى جونىدەگى نەگىزگى باعد-تىن جاپپاي دايەكتىلەندىرىپ، زاڭدىلارىن قورعاپ، زاڭسىزدارىن تەجەپ، ۇشقارلىقتى اۋىزدىقتاپ، سىنلاپ كىرۇگە قارىسى تۇرىپ، قىلمىسقا سوققى بەرىپ، ەدىن سىتەرىن زاڭ بويىنىشا باسقارپ، دىنگىكە سەنەتىن بۇقارانىڭ قالىپتى ەدىن قاجەتى مەن قالىپتى ەدىنى قىمىلىن زاڭ بويىنىشا قامتاماسىز ەتىپ، مەشىشتەرىگە، ەدىنى قايراتكەرلەرگە، ەدىنى قىمىلدارعا جانە دىنگىكە سەنەتىن بۇقاراعا قىزمەت وىتەۋدى باسقارۇدى كۇشەيتىپ، وتانىشىل ەدىنى قايراتكەرلەردىڭ رولىن ويداعىداي ساۋلەلەندىرىپ، ۇشقارلىقتى الاستاۋدى ۇزدىكىسىز لىگەرلەتىپ، ەدىن-دى سوتسىيالىستىك قوعامعا ۇيلەسۇگە جەبەدىك.

ۇاكىلدەر! بىڭتۇان اۆتونوميالى رايوننىڭ ما-ڭىزدى قۇرامىداس بولگى، بىڭتۇاننىڭ داھۇىن قولداۋ ۇكىمەتىنىڭ باس تارتۇعا بولمايتىن جاۋاپ-كەرىشلىگى، ئىىز بىڭتۇاننىڭ ورنىقتىلىقتى قورعاپ، شەكارانى كۇزەتۇدە ۇسىننە العان اناعۇرلىم ۇلكەن جاۋاپكەرشىلىگىن بار كۇشپەن قولداپ، اناعۇرلىم زور رولىن ساۋلەلەندىردىك. بىڭتۇاننىڭ رەفورم-نى تەرەڭدەتىپ، ئتۇرلى اكىمشىلك فۇنكتسىيانى زاڭ بويىنىشا جۇرگىزۇىن قولدادىق. بىڭتۇاننىڭ جىبەك جولى ەكونوميالىق بەلدەۋى وزەكتىى رايون قۇرىلىسىنا قاتىناسۇىن قولدادىق، بىڭتۇاننىڭ نەگىزدىك قۇرىلمىلار قۇرىلىسىن كۇشەيتىپ، وڭ-تۇستىككە قاراي داھۇىن قولدادىق. بىڭتۇان مەن جەرگىلىكتى ورنىنىڭ ەكونوميىكا، مادەنىيەت، قوعام، ورنىقتىلىقتى قورعاۋ، كادىرلار مەن دارىندى-لاردى اۋىستىرۇ، ۇلتىنار نىتىمىنمەنى، قورشاعان ورتانى قورعاۋ سىياقتى جاقتارداعى توسسۇىن لىگەرلەتتىك.

ۇاكىلدەر! شىنچىياڭعا باعىتامالى كوھەكتەسۇ-گە پارىتبا ورتالىق كومىتەتىنىڭ جانە بۇكىل ەل خالىقىنىڭ شىنچىياڭغا دەگەن ەرەكشىە قامقورلىعى مەن شىنايى ۇمىتى ارتىلغان. ئىىز مەملىكەتتىك تىمى ۇمىتىنىڭ رۇخىن مۇقيات تىياناقتاندىرىپ، نەگىزگى تۇلعالىق رولمىزدى تولىق ساۋلەلەندى-رىپ، قىزمەتنىڭ لولاسپىللىعى مەن تىياناقتانۇىن كۇ-شەيتتىك، 19 ولكە، قالا شىنچىياڭغا كوھەككە 18 مىلليارد 819 مىللىيون يۇان قازىنالىق قىراجى جۇمىسپ، شىنچىياڭغا كوھەكتەسۇ نىسانىنان 1935لىق اتقاردى، شىنچىياڭغا كوھەكتەسۇ قارجىسىنىڭ خالىق تۇرمىسى سالاسى مەن اۋدان جانە اۋدان دارەجەل-ەدىن تومەن نەگىزگى سىانتىمعا جۇمىسالىم سالىستىرماسى %80تەن استى، شىنچىياڭغا كوھەك-

تەسىكەن ولكە، قالالاردىڭ 820 اۋىل - قالاشىعى (قىستاق) كوھەك قابىلداغان جەردەگى 774 اۋىل - قالاشىقەن (قىستاق) كەدەيلەردى جۇپ قۇراپ سۇيەمەلدەۋ مەخانىزىمىن ورناتتى، شىنچىياڭغا كو-مەكتەسۇدىڭ كەشەندى ونىمىدىلىگى ۇزدىكىسىز جو-عارىلادى. شىنچىياڭغا كوھەكتەسىكەن ولكە، قالالاردىڭ قالىقتىسىز كوھەگى مەن شىنچىياڭغا كو-مەكتەسۇگە كەلگەن كادىرلاردىڭ شوگەل ەڭبەكتە-نىپ، ۇلىس قوسۇىن شىنچىياڭداعى ۴ر ۇلت خالىقى ماڭگى ەستە ساقايدى!

ۇاكىلدەر! مەملىكەت قورعانىسى مەن شىنچىياڭدا تۇراتىن اسكەرى بولمىدەر قۇرىلىسىن بار كۇشپەن قولداۋ جەرگىلىكتى ۇكىمەتتەردىڭ قاسىيەتتى بورىشى. ئىىز مەملىكەت قورعانىسى تارىببە-سىن بارىنىشا كۇشەيتىپ، مەملىكەت قورعانىسى مەن اسكەرى بولمىدەرلدىڭ رەفورماسىن بار كۇشپەن قولداپ، ارىميا مەن خالىقتىڭ توعىسا داھۇىن لىگە-رىلەتىپ، قوسىننان قايتقان اسكەرىلەردى جۇمىس-تاندىرىپ ورنالاستىرۇ، قىزمەت وىتەپ قامتاماسىز-داندىرۇ، ۇقىق - مۇددەسىن قورعاۋ سىياقتى جاقتار-داعى قىزمەتتەردى جان - جاقىتى ويداعىداي سىتەپ، ارىميا مەن ۇكىمەتنىڭ، ارىميا مەن خالىقتىڭ نىتىمىنمەن نىعايتىپ جانە دامتىپ، ارىميا مەن ۇكى-مەت، ارىميا مەن خالىق قوس قورعاۋدىڭ، بىرگە قۇرۇدىڭ تىڭ داستانىن جازدىق!

ۇاكىلدەر! وتكەن ئىىر جىلدىمى تاىبىستار وڭايلىقتشا قولعا كەلىپەدى، بۇل شى جىيىنىڭ جول-داستى ۇيتقى ەتكەن پارىتبا ورتالىق كومىتەتىنىڭ پارمەندى باسىشلىعى مەن شىنايى قامقورلىغىنىڭ ناتىجەسى، شى جىيىنىڭنىڭ جاڭا ەداۋىر جۇڭگوشا سوتسىيالىزم يدەياسىنىڭ علمىي جەتەكشىلىگىنىڭ ناتىجەسى، مەملىكەتنىڭ ۴رقايىسى مېنىستىرلىكتەرد-نىڭ، كومىتەتتەرىنىڭ زور كۇشپەن قولداۋى مەن شىنچىياڭغا كوھەكتەسىكەن ولكە، قالالاردىڭ قالىقتە-سىز كوھەگىنىڭ ناتىجەسى، اۆتونوميالى رايوندىق پارىتكومنىڭ تۇتاس شىنچىياڭداعى ۴ر ۇلت كادىرلا-رى مەن بۇقاراسىنىڭ بىرگە كۇرەسى جۇرگىزۇگە نىتىمىنماقتاستىرا باستاندايىمىنىڭ ناتىجەسى، وعان خالىق قۇرىلتايى ۇاكىلدەرنىڭ، ساياساي كەڭەس مۇشەلەرىنىڭ، سونداي-اق قوعامنىڭ ۴ر سالاسى-نىڭ شوگەل قۇلىشىنىسى سىڭگەن، وسى ارادا، مەن اۆتونوميالى رايوندىق خالىق ۇكىمەتتى اتىىنان تۇتاس شىنچىياڭداعى ۴ر ۇلت خالىقنا، خالىق قۇرىل-تايبى ۇاكىلدەرىنە، ساياساي كەڭەس مۇشەلەرىنە، دەموكراتىيالىق پارىتبا - توپىتارعا، پارىتادا، توپىتا جوق قايراتىكەرلەرگە، خالىقتىق ۇيمىدار مەن ۴ر سالاداعى قايراتىكەرلەرگە شىنايى راقىمەت ايتىمىن! شىنچىياڭدا تۇراتىن خالىق ازاتتىق ارىمياسى مەن قارۇلى شاقىشى بولمىدەرىندەگى كوھاندىر - جاۋىن-گەرلەرگە، قوعام خاۋپسىزدىگى كادر - ساقشيلارد-نا، ورتالىقتىڭ شىنچىياڭدا تۇراتىن ورنىدارىنا، شىنچىياڭغا كوھەكتەسىكەن ولكە، قالالار مەن شىنچىياڭغا كوھەككە كەلگەن بارلىق كادىرلارعا شىنا-يى راقىمەت ايتىمىن! شىنچىياڭنىڭ ورنىقتىلىغى مەن داھۇىنا كوڭىل بولسى، قولداۋ كورسەتكەن بارلىق دوستارعا شىنايى راقىمەت ايتىمىن!

تاۋقىمەت نانمى بولغاندا زەينەتتى كۇنىنىڭ قادىرىنە جەتۇگە بولادى. تاىبىستاردى تولىق تۇراق-تاندىرۇمەن بىرگە، ئىىز ەدوپ كەلگەن ماسەلەلەر مەن سىن - سايسىتى دا سەرگەكتىكىپەن تاني ئىىلۇد-مىز كەرەك. ەكونوميكانىڭ باسەڭدەۋ قىسمى نە-داۋىر زور، ئىىر بولم كاسپورىنداردىڭ شارۋاشى-لمىى قىيىنشىلىقتا تۇر، وسىزامانداغان ەكونوميكىلىق جۇيە ورناتىپ، ەكونوميكانىڭ تىيىن وزگەرتىپ، دارەجەسىن جوعارىلاتاۋ مىندەتى جاپالى. كەدەيلىك-تەن ارىلتۇدان قامال الۇ ارىنداۋ سانسىنىدا تۇر، قالعاندارى وڭايلىقتشا ئىسى باپتاس ”قىين قامال“، اۋىر كەدەي رايونداردا كەدەيلىكتىن ارىلتۇدان قامال الۇ شايفاقىسىن جۇرگىزۇ ئۇشىن ۴لى دە قا-جىرىلىقپەن قۇلىشىنىس جاساۋعا تۇرا كەلەدى. جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام ورناتاۋدا ۴الى ئىىرتىتالاي ولقىلىقتار بىار، جۇمىستاندىرۇ، وقۇ - اعارتۇ، مەدەۋ، زەينەتكەرلىك، تۇرعىن ئۇي، ەكو-لوگىيالىق ورتا سىياقتى جاقتاردا بۇقارا رازى بولماي وتىرغان جەرلەر ۴الى بار. ۇكىمەتتى جونىگە سالۇ جۇيەسى ۴الى اقاۋسىزدانىپ بولمەدى، جونىگە سالۇ قابىلەتى مەن ورەسى جوعارىلاتاۋدى كۇتىپ ئتۇر، تىجارات - ساۋدا ورتاسى جاقسارتۇدى قاجەت ەتە-دى، ”توھەنگە بەرۇ، باسقارۇ، قىزمەت وىتەۋ“ رە-فورماسى تەرەڭدەتۇدى قاجەت ەتەدى. ئىشىنارنا كادىرلاردىڭ جوعارى ساپالى دامۇدى لىگەرىلەتۇ تانىمى جەتكىلىكىسىز، قابىلەتى كۇشتى ەمەس، سىتىلى ناقاتى مەمسىز، ەكونوميكىالىق قىزمەتتى يگىرۇى ئۇستىرت، ئىىز ماسەلەلەر مەن سىن - سا-يىستارعا بەتپە - بەت كەلىپ، جاۋاپكەرشىلىكتى باتىل ارقىلاپ، ۇوز مىندەتتەيزدى شوگەل ورنىد-ىپ جاقسى سىتەپ، خالىقتىڭ كۇتكەن ئۇمىتىن استە جەردە قويماۋىمىز كەرەك!

(جالعاسى 5 - بەتتە)